

بِسْمِهِ تَعَالَى

تهیه کننده: آذریوند دبیر عربی دوره
اول متوسطه شهرستان مراغه

الدَّرْسُ الثَّانِي
درس دوم

العُبُورُ الْأَمِينُ
عبور و مرور ایمن

الدرس الثاني

درس دوم

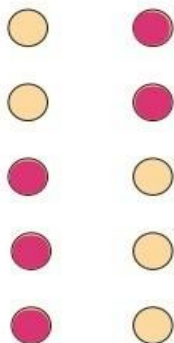
المُعْجَم: (٢٩ كلمة جديد)

سَتَرَ:	پوشاند، پنهان کرد	أَمَنَ:	ایمان آورد (مضارع: يُؤْمِنُ)
شَاغِرُ الْجَوَالِ:	شارژر موبایل	أَحَبُّ:	محبوب ترین
شَقَاوَةٌ:	بدبختی	إِشَارَاتُ الْمُرُورِ:	علامت های راهنمایی و رانندگی
صَحِيفَةٌ:	روزنامه «جمع: صُحُف» صحيفة جدارية: روزنامه دیواری	إِدَارَةُ الْمُرُورِ:	اداره راهنمایی و رانندگی
صَدِمَ:	برخورد کرد (مضارع: يَصْدِمُ) برخورد می کند	مُرُور:	گذر کردن
فَجَاءَتْ:	ناگهان	أَنْصَحَ:	اندرزگوترین
قُبِحَ:	زشتی	أَيْمِكُنْ أَنْ تَرْجِعَ:	آیا امکان دارد برگردی؟
لَقَدْ:	قطعاً	بُكَاءُ:	گریه کردن، گریه
لِمَ:	برای چه (لِ + ما)	تَالِي:	بعدي الْيَوْمَ التَّالِي: روز بعد
مَا:	آنچه	تُعْطِينِي:	به من می دهی أَنْ تُعْطِينِي: که به من بدهی
مَحَلَّ:	مغازه «جمع: مَحَلَّات» مغازه ها	تَفَضَّلَ:	بفرما
مَعَ الْأَسْفِ:	متأسفانه	تَكَلَّمَ:	صحبت کرد (مضارع: يَتَكَلَّمُ) صحبت می کند
نَادَى:	صدا زد (مضارع: يُنَادِي) صدا می زند	جِهَةٌ:	جهت (مسیر)
هَادِي:	آرام	ذَكِي:	باهوش
يَسُدُّونَ:	می بندند (ماضی: سَدُّ / مضارع: يَسُدُّ) بست می بندند	رَصِيد:	شارژ (اعتبار مالی)
		رَقَدَ:	بستری شد، خوابید (مضارع: يَرْقُدُ) بستری می شود، می خوابد

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را بر اساس متن درس بنویسید. ✓✗

درست نادرست

۱. كَانَ مَوْضِعُ الصَّحِيفَةِ الْحَدَارِيَّةِ قَوَانِينِ الْمُرُورِ.
موضوع روزنامه دیواری قوانین راه‌مایی و رانندگی بود.
۲. الْمُدِيرُ أَخَذَ التَّلَامِيذَ إِلَى مَنْطِقَةِ تَعْلِيمِ الْمُرُورِ.
مدیر دانش آموزان را به پارک آموزشی تراهیک برد.
۳. رَقَدَ حَسِينٌ فِي مُسْتَوْصَفٍ قَرِيبٍ مِنْ بَيْتِهِ.
حسین در درمانگاه نزدیک به خانه اش بستری شد.
۴. رَجَعَ سَجَادٌ إِلَى مَنْزِلِهِ مَسْرُورًا.
سجاد با خوشحالی به خانه اش برگشت.
۵. أَبُو سَجَادٍ مَا عَرَفَ حُسَيْنًا.
پدر سجاد حسین را نشناخت.

۱. بسیاری از کلمه‌ها در عربی سه حرف اصلی دارند؛ مثال:

حروف اصلی	کلمات هم خانواده
ح ك م	حَاكِم، مَحْكُوم، حَكِيم، حِكْمَة، مُحَاكِمَة، حُكُومَة، أَحْكَام
ع ل م	عَالِم، مَعْلُوم، عَلِيم، تَعْلِيم، أَعْلَم، عُلُوم، إِعْلَام

در کلماتی مانند «حاکم، محکوم، حکیم و...» سه حرف «ح ک م» به ترتیب تکرار شده‌اند.

به این سه حرف «حروف اصلی» یا «ریشه» کلمه می‌گویند.

شناختن حروف اصلی به املائی ما کمک می‌کند. با نگاه به هم خانواده‌های یک کلمه می‌توان به حروف اصلی آن پی بُرد؛ اگر با دقت به این کلمه‌ها «مُجَالَسَة / مَجَالِس / مَجْلِس / إِجْلَاس / جُلُوس / جَلْسَة / جَلِيس» نگاه کنیم؛ درمی‌یابیم که به ترتیب سه حرف «ج ل س» در آنها مشترک است.

سه حرف اصلی این کلمات چیست؟

..... رفِع، مَرْفُوع، رَفِيع: **رف ع**

..... ناظِر، مَنظُور، تَظير: **ن ظ ر**

..... قَادِر، مَقْدُور، قَدِير: **ق د ر**

حروفی که همراه حروف اصلی می آیند؛ «حروف زائد» نامیده می شوند.

این حروف معنای جدیدی به کلمه می دهند.

حروف اصلی کلمه ها به ترتیب با سه حرف «**ف ع ل**» سنجیده می شوند.

مُجَالَسَة	↔	ة	سَ	لَ	ا	ج	مُ
↕↕↕↕							
مُفَاعَلَة	↔	ة	لَ	عَ	ا	ف	مُ

۲. بیشتر کلمات در زبان عربی وزن دارند؛ مثال:

وزن	کلمات
فَاعِل	نَاصِر عَارِفِ ظَالِمِ فَاتِحِ قَاتِلِ ضَارِبِ رَافِعِ
مَفْعُول	مَنْصُورِ مَعْرُوفِ مَظْلُومِ مَفْتُوحِ مَقْتُولِ مَضْرُوبِ مَرْفُوعِ

کدام کلمه بر وزن فاعِل و کدام بر وزن مفعول است؟

مَقْطُوعِ، حَامِدِ، عَائِدِ، مَذْكَورِ

مفعول، فاعل، فاعل، مفعول

با معنای دو وزن «فَاعِل» و «مَفْعُول» آشنا شوید.

معمولاً وزن «فَاعِل» به معنای «انجام دهنده یا دارنده حالت» و وزن «مَفْعُول»

به معنای «انجام شده» است؛ مثال:

حَامِد: ستاینده

مَحْمُود: ستوده شده

ترجمه کنید.

یا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ، یا خَالِقَ كُلِّ مَخْلُوقٍ!

ای سازنده هر ساخته شده ای، ای آفریننده هر آفریده شده ای

الْتَّمَارِین

تمرینات

الْتَّمَرِینُ الْأَوَّلُ:
تمرین اول

حروف اصلی و ترجمه کلمات زیر را بنویسید.

عابد، مَعْبُود:	ع ب د	عبادت کننده	عبادت شده
فاتح، مَفْتُوح:	ف ت ح	گشاینده	گشوده شده
کاتب، مَكْتُوب:	ک ت ب	نویسنده	نوشته شده
ضارب، مَضْرُوب:	ض ر ب	زنده	زده شده
خادم، مَخْدُوم:	خ د م	خدمت کننده	خدمت شده
شاهد، مَشْهُود:	ش ه د	بیننده	دیده شده

ریشه	ماضی	مضارع	مصدر
خ ر ج	أَخْرَجَ	يُخْرِجُ	إِخْرَاجٌ
س ل م	سَلَّمَ	يُسَلِّمُ	تَسْلِيمٌ
ع م ل	تَعَامَلَ	يَتَعَامَلُ	تَعَامُلٌ
ع ل م	تَعَلَّمَ	يَتَعَلَّمُ	تَعَلُّمٌ
خ د م	اسْتَحْدَمَ	يَسْتَحْدِمُ	اسْتِحْدَامٌ
س ف ر	سَافَرَ	يُسَافِرُ	مُسَافَرَةٌ
ك س ر	انْكَسَرَ	يَنْكَسِرُ	انْكِسَارٌ
ش غ ل	اشْتَغَلَ	يَشْتَغِلُ	اشْتِغَالٌ

۱- قابل توجه دبیر گرامی: هدف، آموزش فعل‌های ماضی و مضارع و نیز مصدر ثلاثی مزید نیست.

٣ التمرين الثالث:

تمرين سوم

هر کلمه را به عبارت مرتبط با آن وصل کنید.

١. قَوَانِينُ الْمُرُورِ	قوانین راهنمایی و رانندگی
٢. الْمُسْتَشْفَى	بیمارستان
٣. الرَّصِيفُ	پیاده رو
٤. الصَّحِيفَةُ	روزنامه
٥. الْبُكَاءُ	گریه کردن
-
قَوَاعِدُ الْمُرُورِ فِي الشُّوَارِعِ وَ الطَّرِيقِ.	مقررات راهنمایی و رانندگی در خیابانها و راه ها.
أوراق فيها أخبار و معلومات أخرى.	برگه های که در آن اخبار و اطلاعات دیگری است.
جانب من الشارع لمرور الناس.	سمتی از خیابان برای گذر کردن مردم.
مكان مجهز لفحص المرضى.	مکانی مجهز برای معاینه بیماران.
جریان الدموع من الحزن.	جاری شدن اشک از ناراحتی.

٤ التمرين الرابع:

تمرین چهارم

جاهای خالی را با کلمات داده شده پر کنید.

هو - هما - هم - هي - هن - أنت - أنتم - أنتن - أنا - نحن

من	أنا	
تو	أنت	
او	هو	
ما	نحن	
شما	أنتم	
ایشان	هم	
	هن	
	أنتم	
	أنتما	
	هما	

۵ التَّمْرِينُ الْخَامِسُ:

تمرین پنجم

در جاهای خالی از کلمات داده شده استفاده کنید. «یک کلمه اضافه است.»

بعدي ، ديوارى ، شارژد ، دانش آموز ، اشك ها ، اتفاق افتاد
التالي - جدارية - شاحن - تلميذ - الدموع - حدث

۱. یا زمیلی، ما بک؟ لِمَ أَنْتَ حَزِينٌ؟ ماذا **حَدَّثَ** ؟
ای هم کلاسیم تو را چه شده؟ برای چه تو ناراحتی؟ چه اتفاقی افتاده؟
۲. التَّلَامِيذُ مَشْغُولُونَ بِتَهْيِئَةِ صَحِيفَةِ **جِدَارِيَّةٍ** .
دانش آموزان مشغول به تهیه روزنامه دیواری هستند.
۳. أَخِي **تَلْمِيذٌ** فِي الصَّفِّ السَّادِسِ الْإِبْتِدَائِيِّ .
برادرم دانش آموزی در کلاس ششم ابتدایی است.
۴. **الذُّمُوعُ** جَارِيَةٌ عَلَى وَجْهِ الطُّفْلِ .
اشک ها بر صورت کودک جاری است.
۵. هَلْ عِنْدَكَ **شَاحِنٌ** الْهَاتِفِ الْجَوَالِ ؟
آیا شارژر تلفن همراه داری؟

۶ التَّمْرِينُ السَّادِسُ:

تمرین ششم

کدام کلمه از نظر معنا با سایر کلمه ها «ناهماهنگ» است؟

۱. آرام هادئ ● ماشين سَيَّارَةٌ ● كشتى سَفِينَةٌ ● هوايما طَائِرَةٌ ●
۲. خيابان شارع ● ميدان سَاحَةٌ ● انگشتر خَاتَمٌ ● پياده رو رَصِيفٌ ●
۳. آكل آكل ● ديد رَأَى ● مشاهده کرد شَاهَدَ ● نگاه کرد نَظَرَ ●
۴. ماء ● نوشيدنى شَرَابٌ ● چای شاي ● همسايه جار ●
۵. يد ● زبان لِسَانٌ ● دندان سِنٌ ● صدا زد نادى ●

۷ التَّمَرِينُ السَّابِعُ:
تمرین هفتم

آیه و احادیث زیر را ترجمه کنید. سپس کلماتی بر این وزن ها در آنها بیابید.

فَاعِلٌ: **عَالِمٌ** يَفْعُلُ: **يَسْتُرُ** فَعَالَةٌ: **سَعَادَةٌ**

فِعْلٌ: **عِلْمٌ** فِعَالٌ: **عِبَادٌ**

۱. ﴿إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ الْفَاطِرُ: ۳۸

قطعا خداوند به غیب آسمان ها و زمین آگاه است.

۲. حُسْنُ الْأَدَبِ **يَسْتُرُ قُبْحَ** النَّسَبِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ادب نیکو، زشتی نسب را می پوشاند.

۳. إِنَّ **أَحَبَّ** عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ **أَنْصَحُهُمْ** لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

قطعا محبوب ترین بندگان خدا، نزد خداوند، اندر زگوترینشان برای بندگانش است.

۴. شَرَفُ الْمَرْءِ بِالْعِلْمِ وَالْأَدَبِ لَا بِالأَصْلِ وَالنَّسَبِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

شرف انسان به علم و ادب است نه به اصل و نسب.

۵. مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ حُسْنُ الخُلُقِ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَوْءُ الخُلُقِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

از خوش بختی انسان خوش اخلاقی و از

بد بختی انسان بد اخلاقی است.

متن زیر را بخوانید؛ سپس پاسخ پرسش‌های آن را بیابید.

أنا طالِبٌ فِي الصَّفِّ التَّاسِعِ. اسْمِي إِسْحَاقُ. لِي أُخْتَانِ: مَهْدِيمُ وَ لَالِينُ، هُمَا صَغِيرَتَانِ؛ مِنْ دَانِشْ أَمُوزِي دَرِ كَلَّاسِ نَهْمُ هَسْتَمُ. اسْمُ إِسْحَاقِ اسْت. دُو خَوَاهِرِ دَارَمُ: مَهْدِي وَ لَالِينُ، أَنَا كَوِجَكُ هَسْتَمُ فَلَآ تَذْهَبَانِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَ عِنْدِي أَخْوَانُ: هَاشِمُ وَ جَوَادُ. هَاشِمُ أَكْبَرُ أَوْلَادِ الْأُسْرَةِ؛ وَ أَنَا بِه مَدْرَسَه نَمِي رُونْدُ دُو بَرَادِرِ دَارَمُ: هَاشِمُ وَ جَوَادُ. هَاشِمُ بَزْرِكُ تَرِينِ فَرَزَنْدِ خَانُودَه اسْت؛ إِنَّهُ تَخْرَجُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ وَ الْآنَ هُوَ حَلْوَانِي. جَوَادُ فِي الصَّفِّ السَّابِعِ. نَحْنُ مِنْ حَقِيقَتَا أَوْ از مَدْرَسَه فَارَغِ التَّحْصِيلِ شَدَه اسْت وَ حَالَا أَوْ شِيرِينِي فَرُوشِ اسْت. جَوَادُ دَرِ كَلَّاسِ هَفْتَمِ اسْت. مَا أَهْلُ مَدِينَةِ «سَرَاوَانِ» فِي مَحَافِظَةِ «سِيِسْتَانِ وَ بَلُوشِسْتَانِ».

شهر سراوان در استان سیستان و بلوچستان هستیم.

لِأَنْهُمَا صَغِيرَتَانِ

١. لِمَاذَا لَا تَذْهَبُ مَهْدِيمُ وَ لَالِينُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟

چرا مهدیم و لالین به مدرسه نمی روند؟

هَاشِمُ.

٢. مَا اسْمُ أَكْبَرِ الْبَنِينَ فِي هَذِهِ الْأُسْرَةِ؟

اسم بزرگ ترین پسر در این خانواده چیست؟

هَاشِمُ.

٣. مَنْ تَخْرَجُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ؟

چه کسی از مدرسه فارغ التحصیل شده است؟

مِن مَدِينَةِ سَرَاوَانِ فِي مَحَافِظَةِ سِيِسْتَانِ وَ بَلُوشِسْتَانِ.

٤. مَنْ أَيْنَ هَذِهِ الْأُسْرَةُ؟

این خانواده اهل کجا هستند؟

فِي الصَّفِّ التَّاسِعِ.

٥. فِي أَيِّ صَفِّ إِسْحَاقُ؟

اسحاق در کدام کلاس است؟

أُخْتَانِ

٦. كَمْ أُخْتًا لِإِسْحَاقِ؟

اسحاق چند خواهر دارد؟

نور السَّمَاءِ
نور آسمان

بخوانید و ترجمه کنید.

۱. ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ الْبَقَرَة: ۶۲

هرکس به خدا و روز آخرت ایمان آورد و کار شایسته انجام دهد پس پاداش آنها نزد پروردگارشان است.

۲. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ الْصَّف: ۲

ای کسانی که ایمان آوردید چرا می گوید آنچه را که انجام نمی دهید

۳. ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ الْأَحْزَاب: ۲۱

قطعاً برای شما در رسول خدا الگو و سرمشق نیکویی است.

۴. ﴿إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ الْبَقَرَة: ۱۸۶

هرگاه بندگانم از تو درباره من بپرسند (بگو) پس همانا من نزدیک هستم.

۵. ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ﴾ الْمُجَادَلَة: ۱۱

خداوند کسانی از شما را که ایمان آوردند بالا می برد.

فعالیت دانش آموز

یک روزنامه دیواری درباره معانی علائم راهنمایی و رانندگی به عربی، فارسی و انگلیسی تهیه کنید.

الأربعينيات

(گفت و گوهای مربوط به راهپیمایی اربعین)

- لا بَأْسَ.
- اشکالی ندارد.
- نَعَمْ؛ تَفَضَّلْ.
- بله؛ بفرما.
- نَعَمْ.
- بله.
- خَلَفَ هَذَا الْبِنَاءَ.
- پشت این ساختمان.
- لا، مَعَ الْأَسْفِ.
- نه متأسفانه.
- لا بَأْسَ. أَنَا فِي خِدْمَتِكَ.
- اشکالی ندارد من در خدمت هستم.
- عَلَى الْيَمِينِ.
- سمت راست.
- هَذِهِ الْجِهَةُ، عَلَى الْيَسَارِ.
- این جهت، سمت چپ.
- مِنْ ذَلِكَ الْمَحَلِّ.
- از آن مغازه.
- تَفَضَّلْ.
- بفرما.

- أَيْمِكُنْ أَنْ تَرْجِعَ قَلِيلاً؟
- آیا امکان دارد کمی برگردی؟
- عَفْواً؛ أَعْطَيْتَنِي مَكَاناً حَتَّى أَجْلِسَ هُنَا؟
- ببخشید؛ آیا جایی به من می دهی تا این جا بنشینم؟
- هَلْ يَسُدُّونَ بَابَ الْحَرَمِ هَذِهِ اللَّيْلَةَ؟
- آیا امشب در حرم را می بندند؟
- عَفْواً أَيْنَ مَوْقِفِ سَيَّارَاتِ الْحَرَمِ؟
- ببخشید ایستگاه ماشین های حرم کجاست؟
- هَلْ تَوْجَدُ سَيَّارَاتٌ لِلْعَتَبَةِ لِلذَّهَابِ إِلَى سَامِرَاءَ؟
- آیا برای رفتن به سامرا، ماشین های حرم هست؟
- أَيْمِكُنْ أَنْ تُسَاعِدَنِي؟
- آیا امکان دارد به من کمک کنی؟
- أَيْنَ الْحَرَمِ؟
- حرم کجاست؟
- أَيُّ جِهَةٍ بِلَا اِزْدِحَامٍ؟
- کدام جهت شلوغ نیست؟
- مِنْ أَيِّنِ اشْتَرِي شَاخِزَ الْجَوَالِ؟
- از کجا شارژر موبایل بخرم؟
- أَيْمِكُنْ أَنْ تَعْطِيَنِي شَاخِزَ الْجَوَالِ؟
- آیا امکان دارد شارژر موبایل به من بدهی؟